

Mezei András

Ki vagy te domb?

– 1949 június Izrael –

*Ki vagy te domb, hogy az összeszaladt
nép alá simultál mindjárt az első nap?
Hogy az életbenmaradt menekülteknek
fundamentumot adtál? – Hogy a befogadó föld
göröngyein lebegve ajkuk rebeghetett álmukban
hálaéneket, hol a szétszórattatásba érzéketlenülült
idegcsomóikból a félelem görcsét kimasszíroztad.
Göbös ujjaidtól hátukat nem féltetted.
Skorpióid ama éjszaka nem martak.
Buldózerrel bolygatott laza talajon terült
szent oltalom, mit a kövekbe kódolt évezredek
sem élhettek meg nélkülök, a szót: ottthon vagyok.*

*Ki vagy te domb a szétlőtt víztoronytól
nem messze, az iraq-szudáni elbagyott angol erőd
alatt, hol csontkoponyát állíthatott bét arab
ország sátram bejáratába a második nap: Te, aki
ott állsz fegyverrel, ki vagy? – Arcod az arcom,
de nem ismerem. Mert felemelkedtem oda, ahol
nem voltam. – Helyváltoztatásainak játéka
Isten joga: ez az egyszeri, banális, letűnt kép,
a megtörtént csoda, mely a csontokat összeszedette
velem. – Bűnömet sátram elébe állította, hogy
háttal Jeruzsálemnek helyem megálljam.
És jött Jerichóból az üzenet, belakta minden
porcomat, mert fáradt testem forogva háton,
hasmánt, s mindkét oldalamba kikémlelte
az országot: ez a föld visszafogad, melynek kövei
alá beástam magam a Negev bosszában fúrva
alagutat, mit bentről karistolt pikkelyes hátam,
ama tűnt, tengeralatti őskor földet rengető,
bosszanti, híves havadéékában.
Vöröstengerem kettős nyúlványai, mint csecsek
cseppentették folyékony paraszukat sériült
ajkamra, hogy fölszálljon bőrbártyáim
szárazulataiból édesvizekre vágyó lepkeszárny,
hogy Ázsia felől, a vörös homokot hordozó forró
szél lélegeztesse tágult pórúaimba, a vérbe,
Itt vagy! – Megérkeztél!*

*Lelked, mit Mózes törvénye
megkülönböztetett anyagba öntött
a benned már leadandóval, itt várt meg.
Pernyén is megszületett perben füsttel,
arannyal. A Te Istened földjáró bakancsod
alá pallót tett, melyen lépteid fölé emelve,
lépcsőidet te is meglépted, hogy az alkotás
virágcsokrait hordozza százezer felvont
épületed.*

*„Nem hadsereggel, nem batalommal, hanem
szellemmel segített téged a Seregek Ura” –
Aki e dombot alattad alvóhelyedül az első nap
a te bazádban síksággá szelídítette.*

1949. júni 7., Negba

*A sátorponyvát L-alakban
hasította ki fölöttem
az arab kés, amíg aludtam,
ama első nap Izraelben –
Nem ölt meg, de én nem tudtam,
mért süt a hold a fejemre éjjel,
s reggelre mire kelt fel a nap.*

Menashe Kadishman: Áldozat (1980-as évek)

Zsákoló Hajfa

*Nyakszirtemen a liszteszsákkal
úgy léptem a lengő fapallón
a zsák két csücskét fogva-szorítva,
hogy a szemem le, lábam elé látott csak,
alig előre, mégis az éggel elégedetten,
a földdel, a tengerrel jóban,
úgy vittem fel a zsák lisztet
a kikötőből a hajóra, hogy a törvényt
az egyensúlyra a nyakszirtem
tanulta meg, a lapockám és a gerincem.*

Haluc

*A billegő pallóról este
ráestem a keskeny vaságyra
mázaságyi téglasúllyal,
zsákos cementtel, betonvasakkal,
ott fekszem ma is mozdulatlanul,
ahogy estemben elaludtam.*

Betonöntés

*A kötélén lengő malteresvödör
a fejem fölött üti a delet.
Húzom az érdes kötelet, melynek
mind a hét erős fonata bábeli
nyelvek sodradékából vastagszik,
megköt. A cementpor izzadságomba
pántol. A nehéz malteresvödör leng,
és megakad, hol az égnek támasztott
lajtorja legtetejére kikönyökölt
az Úr:*

*Isten háza, a Nagytemplom körül
már esztendeje épül az altemplom,
vagyis a háza.*

*A tenger morajába belevegyül
a müezzín hangja, ám annál ütemesebb,
nagyobb morajlás hull ide le
a betonkeverőgép mellé
a Nyugati falról.*

*Sátramban vaságy. Dőlök rá,
s mielőtt végigzuhannék rajta,
úgy alszom el, hogy ballom.*

Menashe Kadishman: Áldozat (1980-as évek)

Negev

*Ki a búzskilós kalapáccsal
törtem a követ – oda vágyom,
hol a kietlen, sivatagi
óriáskatlan homokjában
testvérrészem van –
egy-egy csepp vérem.
Magam*

*Mint sátorrúd, oly mereven állok
a puszta közepén: nem tudom:
hajnal vagy épp alkonyat van?
A vándorlástól most válik el a talpam.
A jordániai kopár, kék hegycsúcsok
nem idegenebbek, mint Európa.*

Szábre

*Benne már Józsuá pigmentjei
vették át a hatalmat. Szeplői
kiütöztek. Barna pontocskák
százazrei foglalták vissza
kiféhéredett bőrét, s mit
homloklebenye kívánt: a puszta
halottjainak csontszaga szívódott
orrlyukaiba.*

Bevándorló

*A zsidó államtól kapott vaságyat,
mellyel a zsidó államot vibette
haza a sivatagba: a matracot, a vánkost,
a lepedőt, no meg a szombatot, és hogy
végül is megágyazhatott
országában a sátor ponyvája alatt.
Kétezer éve egy napba zsugorodott:
minden távoli lakása. Emlékeiből
Európa kipergett. A joint-pokrócot
a fejére húzta.*

A sivatagban

*Megtapadok, mint a szélfúttá homok
a sziklák repedéseiben, mint az öreg
kövek közt sarjadó gyom,
akár a zöld ág ígérete, mit megsejdtett
a tengert rendítő viharban szálló
virágmag, vagy mint az alig látható kavics,
melynek szívében felhúzott térdrel
kuporgok.*